

DRUŠTVO PSIHOLOGOV SLOVENIJE
SLOVENIAN PSYCHOLOGISTS' ASSOCIATION

SMERNICE ZA RAVNANJE V PRIMERU SUMA NASILJA V DRUŽINI

Telefon za psihološko podporo ob epidemiji COVID-19

Pripravile: Tamara Mijatović, univ. dipl. psih., asist. dr. Tanja Šraj,
univ. dipl. psih., Julija Pelc, spec. psih. svet., mag. Mateja Štirn,
univ. dipl. psih.

Oblikovali: Maja Jotić in Petra Mikolič

Ljubljana, april 2020

Ukrepi za obvladovanje epidemije COVID-19, ki narekujejo izolacijo in fizični odmik od širše socialne mreže, lahko med drugim vplivajo na zaostritev odnosov v družinah tudi tam, kjer konfliktni odnosi in nesoglasja niso bili prisotni že v preteklosti, prav tako pa lahko vplivajo na porast nasilja v družini. Za osebe, ki doživljajo nasilje, lahko ukrepi, ki imajo za posledico zmanjšanje socialnih stikov ter preživljanje časa doma, pomenijo večjo izpostavljenost povzročitelju nasilja ter manjši občutek možnosti nadzora nad situacijo in umika iz nje.

Preprečevanje nasilja v družini ostaja tudi v tem obdobju prednostna naloga vseh organov in organizacij, ki delujejo na tem področju. Država zagotavlja nemoteno delovanje vseh sistemov, usmerjenih v preprečevanje nasilja v družini, ne glede na okoliščine, ki so vezane na epidemijo.

Dolžnost ravnanja in prijave ob prejemu informacije o nasilju v družini

Ko dobimo informacijo o tem, da oseba s strani drugega družinskega člana doživlja kakršno koli obliko fizičnega, psihičnega, ekonomskega, spolnega nasilja ali zanemarjanja, smo dolžni o tem takoj obvestiti pristojni center za socialno delo ali policijo. Nasilja ne prijavljamo, če odrasla žrtev temu izrecno nasprotuje in če ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

V primeru, da gre za neposredno ogroženost osebe (izpostavljenost fizičnemu nasilju in/ali grožnjam, ki so se dogajale neposredno pred klicem ali med klicem), nemudoma obvestimo policijo, ki v okviru svojih pooblastil lahko izvede ukrepe za zaščito osebe, ki nasilje doživlja.

K dolžnosti prijave so z zakonom zavezani vsi organi, organizacije ter nevladne organizacije, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje.

Vsakdo mora takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je žrtev nasilja otrok ali oseba, ki zaradi osebnih okoliščin ni sposobna skrbeti zase. Glede na svoje delovno mesto pa morajo biti na to še posebej pozorni strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih, vzgojno-izobraževalnih in socialnih zavodih ter izvajalci vsebin za otroke v športnih in kulturnih združenjih, ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti.

Posebno pozornost moramo nameniti ranljivim skupinam, še posebej otrokom in mladoletnim mladostnikom, starejšim osebam ter drugim, ki zaradi osebnih okoliščin niso zmožni poskrbeti sami zase (npr. posamezniki s posebnimi potrebami).

Mladoletni družinski člani so po zakonu deležni posebnega varstva pred nasiljem ter so obravnavani kot žrtve nasilja, tudi če so prisotni pri izvajanju nasilja nad drugim družinskim članom ali živijo v okolju, kjer se nasilje izvaja.

V primeru suma nasilja, ko žrtev ni polnoletna, moramo ravnati na sledeč način:

Ne glede na to, kdo poroča o nasilju (žrtev, oseba, ki povzroča nasilje; oseba, ki zazna nasilje, npr. sosed), moramo postopati enako, in sicer prijaviti sum nasilja CSD ali policiji. Osebo, ki kliče, informiramo o tem, da bomo po klicu obvestili policijo ali CSD z namenom, da se nasilje ustavi in da družina prejme ustrezno pomoč. Še posebej bodimo postopni in podporni, če je klicalec mladoletna oseba, za katero ocenjujemo, da bi informiranje o prijavi z veliko verjetnostjo lahko povzročilo, da bi zbežala od doma ali sebe kako drugače ogrozila.

- Pomembno je, da si skrbno (za)beležimo podatke o zaznanem nasilju. Zapišemo natančno to, kar je oseba povedala, brez dodajanja svoje ocene, mnenja.
- Poskušamo dobiti informacijo (vsaj) o tem, kdo je žrtev in kdo oseba, ki povzroča nasilje, kje živijo, za kakšno vrsto nasilja gre.
- Če po naši oceni obstaja akutna nevarnost, da sta ogrožena varnost ali življenje, pokličemo policijo. Policijo pokličemo sami, podrobno zapišemo slišano in o tem naknadno obvestimo koordinatorja Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si).
- Če ne gre za akutno ogroženost, je potrebno v roku 24 ur ustno, nato pa tudi pisno obvestiti CSD. Zbrane informacije takoj po klicu in izvedenem pogovoru posredujemo koordinatorju Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si) in strokovni koordinatorici pri Društvu psihologov Slovenije (DPS) Tamarji Mijatović, (e-naslov: mijatovic.tamara@gmail.com). Zabeležimo jih tudi v evidenčni list klicev. Prijavo izvedemo v sodelovanju s koordinatorjem Telefona za psihološko podporo na NIJZ in koordinatorico pri DPS. Psihologinja T. Mijatović je dosegljiva za konzultacijo v zvezi s prijavo nasilja tudi na telefonski številki: 040 416 651.
- O vseh postopkih, ki jih izvedemo (prijava na CSD, policiji), informiramo tudi osebo, ki kliče. Če zaradi jeze oz. drugih razlogov oseba prekine zvezo, je pomembno, da policiji sporočimo vsaj podatke, ki ji imamo (npr. telefonsko številko klicatelja/klicateljice, kaj je oseba povedala o nasilju, v kakšnem odnosu sta klicatelj/klicateljica ter oseba, ki povzroča nasilje in žrtev nasilja). O prijavi vedno obvestimo zgoraj navedena koordinatorja Telefona za psihološko podporo.

V primeru, ko je žrtev nasilja odrasla oseba

- Če oseba izrecno reče, da ne dovoli, da informacije glede nasilja sporočimo naprej CSD ali policiji, o tem, kar nam je povedala, ni nujno poročati naprej. Osebo pa vseeno poskušamo motivirati da prijavi, da bi lahko policija izvedla zaščitne ukrepe. Spodbudimo jo, da se obrne na organizacije, ki so specializirane za pomoč žrtvam nasilja.
- Pomembno pa je, da smo pozorni, ali je nasilju v družini poleg osebe, ki kliče, izpostavljena tudi kakšna mladoletna žrtev (npr. nasilje izvajano nad otroki, mladoletnimi sestrami, brati, prisotnost otrok v času nasilja nad odraslim ...). V tem primeru je potrebno nasilje prijaviti.
- Če po naši oceni obstaja akutna nevarnost, da sta ogrožena varnost ali življenje, pokličemo policijo. O tem, če je možno, informiramo tudi klicatelja. Policijo pokličemo sami, o tem pa obvestimo koordinatorja Telefona za psihološko podporo na NIJZ (e-naslov: matej.vinko@nijz.si).

Ob prejemu informacije o nasilju v družini je pomembno, da od osebe, ki nasilje doživlja, pridobimo čim več informacij o njenih trenutnih življenjskih okoliščinah. Tekom pogovora poskusimo ugotoviti:

- **ali je oseba neposredno ogrožena:**
ali nasilje doživlja v tem trenutku, kakšne so možnosti umika v varen prostor ali drugo stanovanje v primeru ogroženosti,
- **značilnosti nasilnega odnosa:**
koliko časa oseba doživlja nasilje s strani družinskega člana ter v kakšni obliki,
- **informacije vezane na družinsko življenje:**
število družinskih članov, prisotnost mladoletnih otrok v gospodinjstvu, kdo so osebe, ki so izpostavljene nasilju s strani drugega družinskega člana,
- **dosedanja obravnava nasilja v družini:**
preverimo, ali je bilo nasilje v preteklosti že obravnavano s strani policije, v okviru CSD ali s strani nevladnih organizacij,
- **preverimo značilnosti sorodstvene in socialne mreže:**
ali je kdo od bližnjih seznanjen z nasiljem, ki ga oseba doživlja; kakšno obliko pomoči so pripravljene nuditi (možnost posredovanja, obveščanja policije v primeru nasilja, možnost preverjanja življenjskih okoliščin osebe, ki nasilje doživlja, možnost nudenja začasne namestitve, ipd.
- Pomembno je, da osebi, ki nasilje doživlja, predstavimo ukrepe, ki jih organi in organizacije lahko izvedejo za njeno zaščito in pravočasno zabeležimo njeno telefonsko številko.
- Osebo, ki je o nasilju poročala, seznanimo z dolžnostjo ravnanja in prijave ter jo usmerimo v sodelovanje z organi in organizacijami, ki delujejo na področju problematike nasilja v družini.

Pogovor z osebo, ki doživlja nasilje

- Na začetku vsakega pogovora seznanimo klicatelja/klicateljico, da je pogovor zaupne narave in da dogovor o zaupanju ne velja, če sta ogrožena varnost ali življenje kakšne osebe. S tem tudi zmanjšamo zadrego v primeru, ko moramo prijaviti nasilje v družini. Ne obljublamo, da ne bomo nikomur povedali, če vemo, da tega ne moremo niti ne smemo izpolniti.
- Pomembno je, da se z osebo, ki je v dvomu, ali bi spregovorila o nasilju v družini, pogovorimo o tem, da se nasilje samo po sebi ne preneha in da je zunanje posredovanje/pomoč nujna, zato smo tudi mi zavezani, da sporočimo informacijo naprej pristojnim službam.
- Zavedati se moramo, da z enim podpornim pogovorom ne moremo spremeniti dinamike v družini in da so žrtve v družinah, v katerih se dogaja nasilje, v tem obdobju izolacije še ranljivejše.
- V pogovoru z osebo, ki doživlja nasilje, je pomembno, da izrazimo podporo, sočutje in ji na jasn, razumljiv način predstavimo relevantne informacije za zagotovitev varnosti.

- Osredotočimo se na opolnomočenje osebe za samozaščitno ravnanje. Pomembno je, da jo informiramo o tem, kakšne oblike pomoči in zaščite so ji na voljo, kam se lahko obrne po dodatno pomoč in podporo ter kje lahko pridobi dodatne informacije o ravnanju ob nasilju v družini.
- Usmerimo jo tudi v iskanje podpore pri pomembnih osebah v njeni podporni mreži (sorodniki, prijatelji ...), ki jim oseba, ki nasilje doživlja, lahko zaupa ter bodo delovale na način, da bodo žrtev nasilja spodbujale in ji nudile pomoč pri njenih korakih za prekinitev kroga nasilja.
- Osebi, ki poroča o doživljanju nasilja v družini, verjamemo ter ne poskušamo minimizirati njenega doživljanja ali jo tolažiti. V pogovoru ji sporočamo, da so njena čustva in doživljanja utemeljena ter so normalen odziv na nesprejemljivo ravnanje - nasilje.
- Osebi, ki nasilje doživlja, ali osebi, ki izvaja nasilje v družini, dosledno sporočamo, da je nasilje v družini prepovedano, nesprejemljivo, ne glede na katerekoli osebne okoliščine žrtve ali povzročitelja nasilja.

Če gre za neposredno ogroženost žrtve oziroma grožnjo, da bi do tega prišlo, predstavimo osebi priporočila, kako ravnati v primeru neposredne ogroženosti.

1. Umaknite se na varno. Izogibajte se prostorom brez izhodov in prostorom, kjer so shranjeni ostri in nevarni predmeti.
2. Če so prisotni otroci, jih pošljite stran (v drug prostor, k sosedom ...).
3. Glasno zakričite: "Na pomoč! Naj nekdo pokliče policijo!"
4. Stecite do drugih ljudi ali prostorov, kjer je več ljudi (trgovina, lokal ...).
5. Pokličite policijo na 113 ali naročite nekemu, da to stori.
6. Če se ne morete umakniti na varno in ste napadeni, se zvijte v klopčič, da si zavarujete glavo in trebuh in glasno kričite.
7. Takoj, ko je možno, zapustite prostor, kjer je storilec in poiščite pomoč.

Na spletni strani Društva za nenasilno komunikacijo so dostopni tudi varnostni načrti pred odhodom, med odhodom in po odhodu iz nasilnega odnosa (<https://www.drustvo-dnk.si/o-nasilju/varnostni-načrt.html>).

Razbremenitev po opravljenem pogovoru o nasilju v družini

Problem nasilja v družini ter soočanje z osebnimi zgodbami oseb, ki nasilje doživljajo, lahko pri nas vzbudijo mnoga neprijetna doživljanja in čustva kot so strah, žalost, jeza, občutek nemoči... Pomembno je, da se lahko o svojem doživljanju pogovorimo s supervizorjem in/ali nadrejenim v organizaciji, kjer opravljamo svetovalno dejavnost. Za dodatne informacije se lahko obrnemo tudi na center za socialno delo ali na katero izmed nevladnih organizacij, ki delujejo na tem področju.

Kdo deluje na področju nasilja v družini ter naloge delujočih organov in organizacij

Zakon o preprečevanju nasilja v družini opredeljuje naloge, ki jih imajo organi in organizacije ob obravnavi nasilja v družini.

Center za socialno delo ob pridobitvi informacije o nasilju skrbno preuči informacije o primeru ter izdelava načrt obravnave, ki je usmerjen v odpravo neposredne ogroženosti in skrb za žrtvino dolgoročno varnost. Odpravlja vzroke oziroma okoliščin, v katerih prihaja do nasilja, prek reševanja njenih socialnih in materialnih pogojev bivanja. Center za socialno delo posebej skrbno obravnava primere nasilja, kjer je žrtev nasilja otrok ali mladostnik. Še posebej visoko strokovno občutljivost in izkušnost s specifičnimi znanji se od strokovnjaka pričakuje pri obravnavi suma spolne zlorabe.

Center za socialno delo lahko v okviru obravnave skupaj z žrtvijo oblikuje načrt pomoči, kadar je za vzpostavitev varnega okolja žrtve potrebno dlje časa trajajoče ukrepanje oziroma je potrebnih več ukrepov pomoči. Načrt pomoči se pripravi v okviru multidisciplinarnega tima, ki ga skliče center za socialno delo ter vanj vključi vse organe in organizacije, ki so pomembni pri izvajanju nadaljnjih ukrepov za zaščito osebe, ki doživlja nasilje (policija, vzgojno-izobraževalne institucije, nevladne organizacije, zdravstvene ustanove, krizni centri, varne hiše, materinski domovi ipd.).

Center za socialno delo v obravnavo vključi tudi povzročitelja nasilja, mu ponudi psihosocialno pomoč ter ga usmerja v ustrezne socialno-varstvene, izobraževalne, psihosocialne ali zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije. Center pri izvajalcu programa iz prejšnjega stavka preveri udeležbo povzročitelja na napoten program. Neudeležba ali neredno obiskovanje programa, v katerega je bil povzročitelj nasilja napoten, pomeni oteževalno okoliščino za povzročitelja nasilja.

Policija v skladu s svojimi pooblastili posreduje ob izvajanju nasilja v družini. V nujnih primerih, ko gre za nasilje v družini, policija samostojno izreče prepoved približevanja, da zagotovi varnost žrtvi in prepreči nadaljnje nasilje. O izrečenem ukrepu obvesti tudi center za socialno delo ali o tem obvesti regijsko interventno službo centra za socialno delo, ki deluje izven poslovnega časa centra. Ukrep prepovedi približevanja policist izreče ustno, nato pa v šestih urah izda pisno odredbo - prvi izrek prepovedi velja skupno 48 ur. Zakonitost in pravilnost izrečenega ukrepa samodejno preveri tudi preiskovalni sodnik (sodišče) ter o svoji odločitvi izda posebno odločbo. Če izrečeni ukrep policije potrdi, običajno podaljša njegovo veljavnost na skupno 10 dni (od prve ustne prepovedi policista). Če se kršitelj ne sme približati tudi vzgojno-izobraževalnemu zavodu, ki ga obiskuje otrok ali mladoletnik, policija seznaniti tudi vodstvo zavoda s trajanjem ukrepa prepovedi in drugimi podatki, pomembnimi za zaščito otroka ali mladoletnika. Policijska prepoved približevanja zajema še prepoved nadlegovanja žrtve po komunikacijskih sredstvih. Ob izreku tega ukrepa mora kršitelj takoj zapustiti kraj bivanja, policistom pa izročiti tudi ključe prebivališča, v katerem živi skupaj z žrtvijo. Ob neupoštevanju odredbe policisti kršitelja odpeljejo s kraja.

Policija žrtvi na njeno prošnjo zagotovi varnost ob vstopu v stanovanjske in druge prostore, v katerih žrtev prebiva oziroma jih ima v uporabi, da lahko vzame stvari, ki so potrebne za zagotavljanje njenih osnovnih življenjskih potreb in osnovnih življenjskih potreb njenih otrok ter stvari, ki jih potrebuje za opravljanje svojega dela.

Sodišče lahko na podlagi okoliščin izvajanja nasilja izvede ukrepe za zaščito osebe, ki doživlja nasilje. Med ukrepe sodišča sodijo:

- ukrepi zaradi nasilnih dejanj: prepoved vstopa v stanovanje; prepoved zadrževanja v bližini bivališča žrve nasilja, približevanje krajem, kjer se žrtev pogosto zadržuje; prepoved navezovanja stikov na kakršenkoli način; prepoved srečevanja; prepoved objavljanja osebnih podatkov žrte; odločitev o prepustitvi stanovanja v skupni uporabi;
- napotitve v programe: sodišče lahko povzročitelja nasilja napoti v ustrezne socialno-varstvene, izobraževalne, psihosocialne in zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije;
- ukrepi za zagotavljanje varstva otrok: prepoved prehoda državne meje z določeno osebo; odvzem osebnega dokumenta otroku, prepoved izdaje osebnega dokumenta otroku, odločitev o nujnem zdravniškem pregledu otroka ali zdravljenju otroka.

Pri centru za socialno delo se z namenom zagotavljanja pomoči žrtvam nasilja, izvajanja interventne službe, povezovanja dejavnosti organov in organizacij ter spremljanja in analiziranja pojavov nasilja v družini oblikuje služba za koordinacijo in pomoč žrtvam.

Služba za koordinacijo in pomoč žrtvam izvaja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo, nujne ukrepe za varovanje otrokovih koristi po zakonu, ki ureja družinska razmerja in druge naloge v skladu s predpisi.

Služba za koordinacijo in pomoč žrtvam vključuje interventno službo in krizne centre.

- Interventna služba deluje v času izven poslovnega delovnega časa centrov za socialno delo ter ob dela prostih dneh (prazniki, vikendi). Interventna služba posreduje v vseh nujnih in neodložljivih primerih na podlagi obvestila policije, in sicer v primerih ogroženosti otroka, zaznanega nasilja v družini, kadar oseba, ki nima popolne poslovne sposobnosti, ostane brez varstva in oskrbe ali gre za starejšo osebo, ki je brez svojcev in se znajde v hudi stiski.
- Krizni centri se delijo na krizne centre za žrtve nasilja (za matere z mladoletnimi otroki) ter krizne centre za otroke in mladostnike. Krizni centri delujejo 24 ur dnevno ter nudijo možnost zaščite, kadar je potreben takojšen umik osebe oziroma več družinskih članov iz okolja bivanja. Namestitev v kriznem centru traja do tri tedne, v izjemnih primerih pa je mogoče namestitev tudi podaljšati. Krizni centri za otroke in mladostnike so namenjeni otrokom in mladostnikom od 6. do 18. leta starosti, ki se znajdejo v stiski, zaradi katere je nujna izločitev iz okolja, v katerem bivajo. Krizni center za otroke (KCO) Palčica v Grosupljem je namenjen najmlajšim, v starosti od 0 do 6 let. V krizne centre se po pomoč zatečejo otroci in mladostniki, ki so v kakršnikoli stiski, ki je v domačem okolju ne morejo razrešiti. Po namestitvi v krizni center je mogoča namestitev v varno hišo, kjer je mogoča dolgotrajnejša namestitev osebe. V času namestitve v varne hiše je osebam, ki doživljajo nasilje, na voljo konstantna psihosocialna pomoč, usmerjena v ponovno ureditev življenjskih razmer.

Nevladne organizacije izvajajo programe psihosocialne pomoči in podpore tako osebam, ki doživljajo nasilje, kot tudi povzročiteljem nasilja. V okviru svoje dejavnosti nudijo žrtvam pomoč, pravno svetovanje, informacije o zaščiti, v skladu s svojimi dejavnostmi pa lahko žrtvi nasilja nudijo tudi spremljanje v postopkih obravnave nasilja (na sodiščih, na centru za socialno delo, ...).

Koristne povezave za usmerjanje oseb, ki doživljajo nasilje ter povezave do spletnih strani s pomembnimi informacijami

Policija: 113; številka za anonimne prijave: 080 1200

Center za socialno delo: <https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/>

Druge organizacije, ki delujejo na področju nasilja:

- Društvo SOS telefon za ženske in otroke - žrtve nasilja: 080 11 55, 031/699 333
- Društvo za nenasilno komunikacijo: Ljubljana: 01/4344-822, 031/770-120 in Koper: 05/6393170, 031/546-098
- Društvo ženska svetovalnica, tel. 01 2511 602, 040 359 909
- Društvo Ključ - Center za boj proti trgovini z ljudmi, tel. 031 613 000, 080 1722
- Center za pomoč osebam (žrtvam) z izkušnjo kaznivega dejanja - Papilot, tel. 01 5241 240, 051 665 186
- Zavod Emma, tel. 01 4254 732, 080 2133
- Beli obroč, tel. 01 430 54 90, 040 772 276

Krizni centri

Krizni center	Naslov	Telefon	Mobilni telefon	E-pošta
Krizni center za mlade Celje (CSD Celje)	Ipavčeva 8, 3000 Celje	03 493 05 30	031 576 150	kcm.csdcelje@gov.si
Krizni center za mlade Ljubljana (CSD Ljubljana)	Podmilščakova ulica 20, 1000 Ljubljana	01 236 12 22	041 419 121	kcmlj@gov.si
Krizni center za mlade Maribor (CSD Maribor)	Trubarjeva 27, 2000 Maribor	02 250 26 60	051 324 211	kcm-mb@gov.si
Krizni center za mlade Murska Sobota (CSD Pomurje)	Lendavska ulica 15a, 9000 Murska Sobota	02 534 85 82	/	kcm.csdpomur@gov.si

Krizni center za otroke in mladostnike Slovenj Gradec (CSD Koroška)	Ozka ulica 1, 2380 Slovenj Gradec	02 885 01 11	041 962 029	csdsg.krizni.center@gov.si
Krizni center za mlade Kresnička (CSD Gorenjska)	Triglavska cesta 18, 4240 Radovljica	/	040 436 531	krizni.center@telemach.net
Krizni center za otroke in mladostnike Krško (CSD Posavje)	Ulica Mladinskih delovnih brigad 14, 8273 Leskovec pri Krškem	07 490 51 77	051 611 940	kcmkrsko@kabelnet.net
Krizni center za otroke in mladostnike Marelična hiša (CSD Južna Primorska)	Kolarska ulica 10, 6000 Koper	05 663 45 99	041 303 203	kcm.koper@gov.si
Krizni center za otroke in mladostnike 10-ka (CSD Severna Primorska)	Marušičeva ulica 6, 5000 Nova Gorica	08 20 52 460	051 635 115	kc-ng@siol.com
Krizni center za otroke – Hiša zavetja Palčica (CSD Ljubljana)	Brvace 41, 1290 Grosuplje	/	040 194 193 040 194 192	hisa.palcica@gmail.com

Krizni centri za ženske in otroke žrtve nasilja

Krizni center	Telefon	Mobilni telefon	E-pošta
Krizni center za odrasle žrtve nasilja Maribor (CSD Maribor)	02 250 66 00	031 776 102	gpcsd.marib@gov.si
Krizni center za žrtve nasilja Južna Primorska (CSD Južna Primorska)	05 903 95 90	040 303 669	kczn.csdjprim@gov.si

Varne hiše

Varna hiša	Naslov	Telefon	GSM	E-pošta
Varna hiša Maribor (CSD Maribor)	Zagrebška cesta 72 2000 Maribor	024801186	/	csdmb@gov.si
Zavetišče Pepcin dom (CSD Krško)	Cesta krških žrtev 1 8270 Krško	074922325	/	zdenka.prevejsek@gov.si
Regijska varna hiša Kras (CSD Sežana)	Kosovelova 4b, Sežana 6210 sežana	056 202 442	070 754 530	vhkras@gmail.com
Zavetišče SOS telefon Ljubljana (Društvo SOS telefon)	p.p. 2726 1001 Ljubljana	0801155	/	drustvo.sos@drustvo-sos.si
Regionalna varna hiša Celje, Društvo regionalna varna hiša Celje	p.p. 347 3000 Celje	034926357	/	varna.hisa@siol.net
Varna hiša Novo mesto, Društvo življenje brez nasilja in krivic za podporo žrtvam kaznivih dejanj	p.p. 345 8000 Novo mesto	073326895	031393614	/
Varna hiša Gorenjske, Društvo za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja	Slovenski trg 1, p.p. 575 4103 Kranj	/	051200083	/
Zavetišče za ženske in otroke nasilja, Društvo varnega zavetja Ljutomer	p.p. 18 9240 Ljutomer	025848390	/	v.h.ljutomer@siol.net
Društvo ženska svetovalnica	Cesta v Mestni log 5 1000 Ljubljana	012511602	040260656 031233211	zenska@svetovalnica.org
Društvo za nenasilno komunikacijo - Varna hiša za ženske in otroke žrtve nasilja	Vojkova 1 1000 Ljubljana	/	031736726	vh.dnk@siol.net

Priporočljivo branje

Zakon o preprečevanju nasilja v družini

Pravni priročnik

NASILJE NAD ŽENSKAMI – PRAV(N)E POTI V VARNO ŽIVLJENJE ŽENSK IN OTROK:

Praktični vodnik po sodnih in upravnih postopkih, ki je na voljo na spletni strani Društva za nenasilno komunikacijo:

[https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2019-Nasilje_nad_zenskami-](https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2019-Nasilje_nad_zenskami-Pravni_prirocnik.pdf)

[Pravni_prirocnik.pdf](https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2019-Nasilje_nad_zenskami-Pravni_prirocnik.pdf).

V priročniku so med drugim na voljo informacije o brezplačni pravni pomoči in o ukrepih po Zakonu o preprečevanju nasilja v družini.